

САДРЖАЈ

<i>РЕЧ ЧИТАОЦУ</i>	5
Кратак преглед од антике до нашег века	9
Никад до краја предвидљиве последице	11
Дружење са историјом води у дубине филозофског мишљења	13
Модерна филозофија историје настаје из библијског веровања у искупљење а завршава у секуларизацији свог есхатолошког праузора	18
Битни импулс филозофског мишљења је потреба за целовитом сликом света	24
Историја филозофије има посла са оним што не стари, што живи у садашњости	29
Ми смо међу Грцима сасвим домаћи	32
Хеленистичко доба: стоицизам	36
Полибије; врховни закон политичке историје је промена; изненадни заокрет из једног екстрема у његову супротност	38
Људска се природа битно не мења; у основи се увек изнова догађа исто	42
Херодот и Тукидид	45
Сличности и разлике	49
Хеленизам; време мешања Грка са блискоисточним народима и културама називамо хеленистичким добом	53
Хеленизам је, по своме интересу, духу и достигнућима, екуменски универзализам	57
Полибије – један од најмисаонијих историчара не само старог века	59

Постскриптум античкој филозофској историји	62
Ширење и утицај хришћанства	66
Аурелије Августин: бриљантни интелектуални финале античког хришћанства	70
Почеци филозофије историје често се датирају с Августином	77
Без вере не може бити ни правог знања, ни правог разумевања	81
Средњи век; општи аспект друштва и културе	84
Средњовековна филозофија и средњовековна историографија	87
Бог је био и извор и крај знања	92
Тома Аквински удружује теолошку филозофију откровења са Аристотеловом филозофијом природе	94
Арапски историограф Ибн Халдун	97
Постскриптум средњовековној историографији	99
Данте Алигијери; лабудова песма схоластике	102
Треба се још враћати Колингвуду	104
Средњи век и модерно доба; везе, односи и процеси	105
Историчари у доба ренесансе и реформације	110
Марк Блок не крије дивљење према седамнаестом веку	116
Класична француска драма – школа картезијанске поезије	117
Теорија природног права и друштвеног уговора ...	120
Битни ставови за једну нову филозофско- историјску концепцију	124
Лајбниц; Бог у свету одржава хармонију; Бог је аутор природног права	132
Волтер; без владавине закона нема личне слободе .	137
Русо тражи излаз	140
Ћанбатиста Вико – отац филозофије историје	146
Хердер; крила Времена морају се оковати ланцима	150
Хегел; филозофија историје треба да одреди свему смисао и циљ	155

Хегел и Маркс	164
Шпенглер и Тојнби	171
Огист Конг; нова филозофија и нова друштвена наука	178
Аспекти историје историографије модерног доба ..	183
Неминован надолазак епохе комунизма; Лењин и Стаљин	186
Одатле се ступа у фамозни период стаљинизма	189
Историја је оно што се зове филозофија историје (Де Унамуно)	192
Радови филозофа историје једва да се и по чем разликују од дела „правих“ историчара	193
Никад немамо готово тло за историју	196
Историја се једноставно наставља	198
Шопенхауерово јеванђеље резигнације	200
Пут историје јесте стићи до оног невидљивог у Богу	203
Нико пре просветитељства није тако јасно увидео да историја није никакав непромењив процес	205
Шта су, у ствари, историографија а шта филозофија историје?	207
У додиру са филозофима, историчари изоштравају свој критички дух	211
Политика је прва област неизвесног, дакле, слободе	214
Основни постулат Лисјена Февра: да историја као процес делује на историју као науку	218
Школа АНАЛА се хвали што је у исто време и концептуална и наративна	221
Жирген Кока: да ли је наука о историји доиста способна да сазнаје предмет којим се бави	224
Најдубљи темељи Ранкеових и Буркхартових погледа: супротстављање филозофским спекулацијама о току светске историје	227
Фернан Бродел; у средишту историјског схватања, истраживања и излагања стављена је структура а не процес	231

<i>Аспекти филозофског промишљања историје</i>	271
Жак Атали; будућност коју би унапред знали била би бесмислена	236
Георг Г. Игерс; студиозан увид у главне правце модерног историјског мишљења	241
О смислу или бесмислу историје	250
Постскриптум аспектима смисла или бесмисла историје	259
<i>Библиографија</i>	261
<i>Белешка о аутору</i>	266